ZPRÁVA O ČINNOSTI

HYGIENA DĚTÍ A MLADISTVÝCH

2025







HYGIENICKÁ STANICE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY





www.hygpraha.cz

Zpráva o činnosti odboru hygieny dětí a mladistvých HSHMP za rok 2025
doplňující odborný materiál k výroční zprávě HSHMP

Ředitel HSHMP:	JUDr. Mgr. Vladimír Možíšek, LL.M.
Odborné podklady zpracoval:	Ing. Anna Fűleová
Koncepce, redakční a grafické zpracování:	Ing. Petrana Slámová
Fotografie:	archiv HSHMP / HSHMP
Vydáno:	červen 2026

V roce 2025 bylo odborem hygieny dětí a mladistvých v hl. m. Praze evidováno 4 154 dozorovaných zařízení. Typy jednotlivých zařízení a jejich počty prezentuje tabulka č. 1. Kontrolní činnost byla prováděna ve všech typech zařízení pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, v provozovnách stravování a na zotavovacích akcích pořádaných pro děti a mladistvé. Celkem bylo provedeno 961 kontrol, z nich při 82 kontrolách byla zjištěna závada. Počty kontrol podle typu škol a školských zařízení prezentuje tabulka č. 2.

Tabulka č. 1: Oblast výkonu státního zdravotního dozoru podle typu provozoven

Typ zařízení	Počet provozoven
Školy	1293
Školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání, školská účelová zařízení	564
Stravovací služby	1359
Zařízení dětské rekreace	3
Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	7
Živnosti	91
Dětské skupiny	356
Zvláštní dětská zdravotnická zařízení	1
Venkovní hrací plochy s provozovatelem	480
Celkem	**4154**

Tabulka č. 2: Počet kontrol v roce 2025 podle typu zařízení

Typ provozovny	Počet kontrol
Mateřská škola	137
Lesní mateřská škola	1
Základní škola	71
Střední škola, Konzervatoř, Vyšší odborná škola	38
Základní umělecká škola	1
školní družina, školní klub	69
středisko praktického vyučování, školní hospodářství	2
domov mládeže, internát	4
diagnostický ústav, středisko výchovné péče, výchovný ústav	1
dětský domov, dětský domov se školou	1
školní jídelna	224
školní jídelna – vyvařovna	4
školní jídelna – výdejna	90
ostatní stravovací služba pro děti (nezapsaná v rejstříku škol a školských zařízení)	119
školní kantýna	17
Zotavovací akce, výchovně rekreační tábor	3
Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	1
Živnost péče o děti do 3 let věku	13
Živnost výchova a mimoškolní vzdělávání	12
Dětská skupina do 12 dětí	103
Dětská skupina od 13 dětí	42
Zvláštní dětská zdravotnická zařízení	1
Venkovní hrací plochy s provozovatelem	7
Počet kontrol celkem:	**961**

Zvýšená pozornost je standardně věnována provozovnám stravování pro děti a mladistvé, kde probíhají, z pohledu hygienika činnosti epidemiologicky závažné a při nedodržení správné hygienické praxe může docházet ke vzniku alimentárního onemocnění, což pro citlivou dětskou populaci může mít za následek i závažné poškození zdraví. V celkovém součtu kontrol (celkem 454 kontrol) tvořil tento typ provozovny nevyšší podíl z celkového součtu provedených kontrol (47 %) a také tvořil nejvyšší podíl (64 %) na počtu zjištěných nedostatků. Mezi nejčastější nedostatky patřila pochybení z oblasti dodržování zásad provozní a osobní hygieny, nedodržování postupů na zásadách HACCP, nedostatky týkající se požadavku na potravinářské prostory – stavebně technické závady, nedostatky týkající se požadavku na zařízení přicházející do styku s potravinami, nedodržení spotřebních lhůt, nedodržení teplotního řetězce a pochybení při skladování potravin.

Foto č. 1 a č. 2 Zjištěné nedostatky v provozní hygieně





Foto č. 3: Plíseň do kuchyně rozhodně nepatří, hrozí šíření spor plísní a kontaminace potravin a pokrmů. Plísně představují zdravotní riziko jak pro zaměstnance, tak pro konzumenty.





V rámci ověřování bezpečnosti připravovaných pokrmů v rámci kontrol stravovacích zařízení pro děti a mladistvé bylo odebráno 11 vzorků potravin a pokrmů na mikrobiologické vyšetření, všechny výsledky byly vyhovující.
Foto č. 4: Odběry potravin a pokrmů ve stravovacím zařízení k ověření jejich bezpečnosti jsou standardním postupem při šetření podezření na alimentární výskyt.

V rámci kontroly dodržování zásad provozní hygieny byly 29krát odebrány stěry z prostředí, 11 vzorků z plochy nářadí používaného k přípravě pokrmů bylo nevyhovujících, v těchto případech byla provozovatelům nařízena sanitace.
Foto č. 5: Kontrolující hygienik provádí stěry z pracovních ploch k ověření správného postupu sanitace.

Při **210 kontrolách stravovacích zařízení** bylo provedeno celkem 643 měření teplot při uchovávání potravin a pokrmů před jejich výdejem, přičemž bylo zjištěno 41krát nedodržení teplotního řetězce. Foto č. 6: Měření teploty pokrmů k ověření dodržování teplotního řetězce je běžnou součástí kontroly. V daném případě byla teplota pokrmů nevyhovující (nebyl dodržen stanovený limit 60˚C).

Kontroly venkovních hracích ploch s provozovatelem, resp. kontrola pískoviště určeného ke hrám dětí byla provedena u 7 pískovišť. V rámci pravidelných kontrol provozních řádů pískovišť, byly provedeny také odběry písku. Ze sedmi náhodně vybraných pískovišť, byly odebrány vzorky písku za účelem ověření dodržování hygienických limitů vybraných indikátorů mikrobiologického a parazitologického znečištění písku. V roce 2025 byly ve 2 pískovištích zachyceny nevyhovující výsledky, a to zejména v ukazateli termotolerantní koliformní bakterie a v ukazateli indikátorových mikroorganismů – enterokoky.

Foto č. 7: Odběry vzorků písku



7

Zotavovací akce

Na území Prahy probíhají spíše sportovní soustředění než typické zotavovací akce, s využitím školských budov k ubytování účastníků akce a stravovacích služeb ke stravování. Převážná část pražských dětí tráví prázdniny mimo Prahu nebo využívá služeb příměstských táborů. Dlouhodobě na území hlavního města Prahy evidujeme jen minimum klasických zotavovacích akcí. V roce 2025 proběhly na území hl. m. Prahy dvě ohlášené zotavovací akce, kterých se účastnilo 215 dětí. Nebyl řešen žádný hromadný výskyt onemocnění u těchto akcí. V rámci výkonu státního zdravotního dozoru byla prováděna také edukace v oblasti poskytování stravování účastníkům akce, nutriční úroveň podávané stravy byla sledována dle Pyramidy výživy pro děti. Byla provedena edukace organizátorů akce v otázkách správné výživy a byly jim předány zdravotně výchovné materiály.

Úkoly vyhlášené Hlavní hygieničkou ČR

Kontrola režimu větrání ve vnitřních pobytových prostorách škol

Rozsah cíleného úkolu byl stanoven na 50 škol s následnou edukací personálu školy. V roce 2025 bylo měření provedeno v 51 základních a středních školách, změřeno 114 tříd. V 63 třídách (55 %) byly naměřeny vyhovující hodnoty koncentrace CO_2 do 1200 ppm. V 51 třídách (45 %) byly naměřeny hodnoty CO_2 přesahující limitní hodnoty 1200 ppm, z nichž byla ve 3 třídách naměřena hodnota přesahující 2500 ppm CO_2.

Po provedeném větrání zaznamenán okamžitý pokles hodnot CO_2. Byla provedena edukace personálu ohledně řádného větrání a vedení škol byla předána zpráva o výsledcích měření.

Krajská prioritní oblast

Posuzování pestrosti jídelníčků školního stravování

Kontrola doporučené pestrosti jídelníčků ve vybraných provozovnách školního stravování dle Metodiky MZ ČR. Skladba sledovaných zařízení byla sestavena z předškolního stravování (hodnocení tzv. celodenní stravy, tj. oběda a dvou svačin), a dále byla věnována pozornost stravování žáků základních škol. Hodnocení jednotlivých položek skladby jídelníčků je následující: nejlepší jsou výborné jídelníčky, střední úroveň mají velmi dobré jídelníčky a nižší úroveň dobré jídelníčky. Čtvrté hodnocení (nevyhovující jídelníček) nebyl v letošním roce zaznamenán.
Celkem bylo zhodnoceno 56 jídelníčků z 56 škol. Jídelníčky mateřských škol, celkem hodnoceno 26 mateřských škol z nichž 11 dosáhlo na výbornou úroveň, 12 jídelníčků bylo hodnoceno jako velmi dobrý jídelníček, 2 jídelníčky byly hodnoceny jako dobrá úroveň a jeden jídelníček byl hodnocen nízkou úrovní. V základních školách bylo zhodnoceno 30 jídelníčků, z nich 25 školních jídelen nabízelo výběr ze dvou pokrmů, dle Metodiky byla každá skladba nabídky hodnocena samostatně. V první nabídce mělo výbornou úroveň 8 jídelníčků, velmi dobrou úroveň skladby mělo 18 jídelníčků, 2 jídelníčky byly hodnoceny jako dobrá úroveň a dva jídelníčky měly nízkou úroveň. V druhé, nabídce, kterou poskytovalo 25 školních jídelen mělo 10 jídelníčků výbornou úroveň, 12 jídelníčků dosáhlo na velmi dobrou úroveň skladby a 3 jídelníčky dosáhly jen na dobrou úroveň.

Foto č.11: Novinky ve školním stravování, bufetový výdej pokrmů:





Foto č.12: Nabídka salátů ve školní jídelně s bufetovým výdejem pokrmů

Monitoring obsahu cukru v nápojích podávaných v rámci školního stravování, včetně edukace personálu ŠJ

Výskyt dětské nadváhy a obezity celosvětově stoupá. Zvýšená hmotnost v dětském věku má negativní dopad na fyzické i psychosociální zdraví dětí, hrozí riziko přenosu nadváhy a obezity do dospělosti a s tím související zvýšené riziko chronických onemocnění v pozdějším věku. Nepříznivý vliv slazených nápojů na lidské zdraví je jednoznačný. Slazené nápoje poskytují vysokou energetickou hodnotu a mohou způsobovat nárůst hmotnosti. Jednoduché cukry, které slazené nápoje ve velké míře obsahují, mají rovněž negativní vliv na stav zubů a snadno dochází ke vzniku zubního kazu.

Cílem této aktivity byla edukace pracovníků školního stravování ve výběru nápojů podávaných dětem a žákům. Pro pitný režim dětí a žáků je nejvhodnější kohoutková voda nebo slabý neslazený ovocný čaj.

Školní stravování by mělo vést k ukotvení a propagaci správných výživových preferencí dětí a mladistvých. Důraz by měl být kladen na nabídku neslazených nápojů. Vždy by měl být k dispozici nemléčný neslazený nápoj, tak aby měli možnost se napít i strávníci s alergií na kravské mléko, či s intolerancí laktózy. Pokud je jako další nabízen nápoj slazený, mělo by se jednat o velice mírně slazené varianty. Dle „Nutričního doporučení MZ ČR ke spotřebnímu koši", Rádce školní jídelny 3, které vydal Státní zdravotní ústav v roce 2016, je doporučeno koncentráty (sirupy) i džusy poměrně dost ředit tak, aby ve výsledném nápoji byly maximálně 2 g cukru/100 ml. Nápoj by měl doplňovat tekutiny, živiny by měly být doplňovány jednotlivými pokrmy.

Celkem bylo provedeno 42 měření nápojů podávaných v rámci školního stravování. Měření koncentrace cukru ve slazených nápojích probíhalo pomocí digitálního refraktometru.
Z celkem 42 nápojů nevyhovělo doporučenému množství cukru 14 nápojů (33 %). Vyhovující množství cukru bylo zjištěno v 28 (67 %) nápojích podávaných v rámci školního stravování. Nejvyšší množství cukru bylo naměřeno v nápoji podávaném ve školní jídelně při základní škole, jednalo se o mléko s ochuceným grankem s příchutí perníčku, naměřena hodnota 13,7 g/100ml překračovala doporučené množství 2 g cukru/100 ml téměř 7x. Nejčastějším důvodem nesplnění doporučeného limitu bylo používání různých koncentrátů, sirupů a koncentrovaných džusů s vysokým obsahem cukru nebo jejich nesprávné ředění.

Foto č.13: Nabídka nápojů ve školní jídelně při základní škole





Foto č.14: Nadlimitní hodnota víc než dvojnásobek cukru v nápoji (4,7g/100 ml)

PREVENTIVNÍ HYGIENICKÝ DOZOR

V roce 2025 bylo odborem hygieny dětí a mladistvých (jako součásti dotčeného správního úřadu, který ve věcech upravených zvláštními právními předpisy, dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zvláštních právních předpisů), ve věcech dotýkajících se zájmů chráněných orgánem ochrany veřejného zdraví vydáno celkem 660 stanovisek, z toho dvě nesouhlasná stanoviska. Tabulka č. 3 uvádí přehled vydaných stanovisek a vyjádření za rok 2025.

Tabulka č. 3: Počet vydaných stanovisek a vyjádření podle § 77 zákona č. č. 258/2000 Sb.

Tabulka č. 3: Počet vydaných stanovisek a vyjádření podle § 77 zákona č. č. 258/2000 Sb.

Druhy vydaných stanovisek	Počet
Stanoviska vydaná pro potřeby stavebního řízení	322
Stanoviska vydaná pro potřeby zápisu do Rejstříku škol a školských zařízení	238
Stanoviska vydaná pro potřeby zápisu do Evidence poskytovatelů dětských skupin	100
Celkem	**660**

Foto č.15 a č. 16: Novostavba – tři dětské skupiny v areálu ČZU, Praha





ŽÁDOSTI PODLE ZÁKONA č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. č. 106/1999 Sb.“).
V roce 2025 byly odborem HDM řešeny dvě žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb.

PODNĚTY

Odborem HDM bylo řešeno celkem 51 podnětů. Nejčastějším důvodem obdržených podání bylo podezření na nevyhovující hygienické podmínky na prostory a provoz škol a školských zařízení, stížnosti na provoz stravovacích zařízení, dále na provoz dětských skupin a na venkovní hrací plochy určené ke hrám dětí. Přehled hodnocení obdržených podnětů je uveden v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Výsledky hodnocení obdržených podnětů

Hodnocení obdržených podnětů	**Počet**
Oprávněný	10
Částečně oprávněný	11
Neoprávněný	19
Postoupeno jinému správnímu orgánů	11
Celkem	**51**

PŘESTUPKOVÁ ŘÍZENÍ

Odborem HDM bylo pravomocně uloženo 46 pokut v souhrnné výši 295 500 Kč a 1 napomenutí, z toho 35 pokut (76 %) bylo uloženo na základě kontrol v zařízeních školního stravování, tj. za nedodržení legislativních požadavků z oblasti potravinového práva, 8 pokut bylo uloženo za přijetí dítěte do předškolních zařízení bez řádného očkování, 3 pokuty

byly uloženy na základě kontroly provozu škol a dětských skupin, tj. za neplnění povinnosti stanovené pro provoz školy a dětské skupiny.

METODICKÁ, VÝCHOVNÁ A PŘEDNÁŠKOVÁ ČINNOST
Den pro zdravou zemi na Praze 21 – zaměřeno na prevenci virové hepatitidy A, diskuze s návštěvníky akce na téma činnosti odboru hygieny dětí a mladistvých.



Vzdělávání potravinářské veřejnosti

V rámci edukační činnosti odboru HDM bylo v roce 2025 proškoleno cca 210 pracovníků školních jídelen a pracovníků ostatních stravovacích provozoven, kde je poskytováno stravování dětem.

Mediální komunikace

Tisková konference k realizaci pilotního projektu "Darování obědů ze školní jídelny na Praze 4".

Publikace odborných článků na webu HSHMP

Spolupráce s municipalitami a neziskovými organizacemi
Probíhala průběžná spolupráce s nevládní organizaci Zachraň jídlo, z. s. a příslušnými MČ Prahy při nastavení postupů pro darování zbylých pokrmů ze školních jídelen.

Přednášky pro žáky, studenty a pedagogy
V průběhu roku byly realizovány přednášky v rámci odborných stáží a praxe studentů a lékařů na HSHMP s tématem činnost odboru hygieny dětí a mladistvých.



HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY